

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 266/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Futej, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 354/2015 z 28. júla 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 11/2016 z 28. februára 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“, v citovanom texte „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 354/2015 z 28. júla 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 11/2016 z 28. februára 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených – napadnutého uznesenia a napadnutého rozsudku – vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) proti žalovanej [Slovenská republika, zastúpená Národnou bankou Slovenska (ďalej aj „NBS“)] domáhala náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 C 22/2012 z 18. decembra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu a návrh sťažovateľky na prerušenie konania a začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 28. júla 2015 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 28. júla 2015 podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 28. februára 2017 tak, že ho odmietol.

K skutkovým a právnym okolnostiam právnej veci, ktorá bola predmetom rozhodovania v napadnutých konaniach pred okresným súdom a krajským súdom, sťažovateľka uvádza, že ako členka vložila do družstva [redacted] (ďalej len „družstvo“), peňažné prostriedky, ktoré družstvo zhodnocovalo v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“). Družstvo túto činnosť malo vykonávať na základe verejnej

ponuky majetkových hodnôt podľa § 126 zákona o cenných papieroch, na základe zverejneného prospektu investície, ktorý schvaľuje Národná banka Slovenska. Prospekt investície bol schválený rozhodnutím Úradu pre finančný trh č. UFT-002/2002/SPI z 21. marca 2002 o schválení prospektu investície. Družstvo využívalo na zhodnocovanie peňažných prostriedkov členov a na nadobudnutie majetkových hodnôt výhradne obchodníka s cennými papiermi [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“), ktorý vykonával činnosť obchodníka s cennými papiermi podľa zákona o cenných papieroch na základe povolenia na poskytovanie investičných služieb vydaného NBS do 1. marca 2011, keď mu NBS odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb. Nadobúdanie majetkových hodnôt z peňažných prostriedkov zhromaždených na základe verejnej ponuky družstva a ich spracovanie v rámci prospektu investície upravovala zmluva o správe portfólia cenných papierov podľa zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktorú uzatvorili ako zmluvné strany družstvo a obchodník s cennými papiermi „*a ktorá bola počas jej platnosti zmluvnými stranami menená a doplnená, naposledy v znení zmien a doplnení uskutočnených Zmluvou o riadení portfólia uzatvorenej dňa 2. 6. 2008*“ (ďalej len „zmluva“).

Miera zhodnotenia peňažných prostriedkov vložených sťažovateľkou do družstva mala byť v súlade s prospektom investície a na základe činnosti obchodníka s cennými papiermi podľa zmluvy 8 % p. a. Nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt a nad činnosťou obchodníka s cennými papiermi vykonávala dohľad podľa zákona o cenných papieroch NBS, ktorej právomoci v oblasti dohľadu vyplývajú zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov. Okrem týchto právnych predpisov NBS vykonávala dohľad nad družstvom a obchodníkom s cennými papiermi aj podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka sa v konaní pred okresným súdom a krajským súdom domáhala proti žalovanej (Slovenskej republike, za ktorú koná NBS) náhrady škody v sume 1 342,06 € s príslušenstvom, pričom tvrdila, že išlo o škodu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone bankového dohľadu nad družstvom.

Sťažovateľka v konaní pred okresným súdom argumentovala tým, že peňažné prostriedky do družstva „... vkladal výhradne a len z dôvodu, že sa spoľahol na to, že Družstvo a aj Obchodník s CP sú subjekty, nad ktorými je vykonávaný dohľad Národnou Bankou Slovenska a tak, že bude zabezpečené ich riadne fungovanie a tým budú nielen ochránené jeho peňažné prostriedky, ale aj budú zhodnotené v garantovanej výške... Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že nemal vedomosť o tom, že môže dôjsť ku škode na jeho investícii. Ako uvádzalo Družstvo, obchodník s CP mu počas trvania zmluvy predkladal vyúčtovania, ktoré nenasvedčovali neplnenie jeho záväzkov zo Zmluvy, s obsahom vyúčtovaní Družstvo ubezpečoval, že zhodnocovanie vkladov, ktoré Družstvu zverili členovia u Obchodníka s CP prebieha v dohodnutej výške. Takéto ubezpečenie vyplývalo okrem iného aj z toho, že si Obchodník s CP vyúčtoval za činnosť podľa Zmluvy odmenu vo výške zhodnotenia portfólia Družstva obchodníkom s CP nad zmluvne dohodnuté 8 %-né zvýšenie hodnoty portfólia Družstva podľa Zmluvy... V dôsledku... konania subjektu finančného trhu – Obchodníka s CP... tak vznikla Sťažovateľovi škoda, ktorá predstavuje sumu, o ktorú sa zmenšil majetok Sťažovateľa, pretože túto sumu mu Družstvo nevrátilo a ani nevráti, a ktorú žalobca v predmetnom konaní preukázal predloženými dôkazmi.“.

Podľa sťažovateľky je napadnutý rozsudok krajského súdu z 28. júla 2015 založený na skutkových a právnych záveroch, ktoré sú arbitrárne, keďže v ňom nebol

„... rešpektovaný ústavný príkaz minimalizovať formalistický výklad práva. Konkrétne sa jedná o nasledujúce závery:

- (i) limitácia dohľadu zo strany NBS a jej postup v medziach zákona a Ústavy SR*
- (ii) zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť Obchodníka s CP voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči Sťažovateľovi*

(iii) subsidiarita uplatneného nároku voči NBS vo vzťahu k pohľadávke uplatnenej v konkurze Družstva...

NBS mala vedomosť o verejne známých skutočnostiach, že činnosťou Obchodníka s CP a Družstva vzniká bezprostredne hroziace nebezpečenstvo vzniku škody, no napriek tomu však nekonala tak, aby včas vykonala preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku tejto škody. NBS mala prístup k všetkým informáciám v dôsledku informačnej povinnosti Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt a to vrátane aktuálneho stavu hospodárenia Družstva. NBS vo svojom vyjadrení sama uviedla a potvrdila, že vykonávala dohľad nad dodržiavaním povinností Družstva, kontrolovala zverejnenie schváleného prospektu investície pred začatím verejnej ponuky, aktuálnosť prospektu investície počas lehoty trvania verejnej ponuky, plnenie informačných povinností vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, splnenie povinnosti predložiť NBS pred zverejnením na posúdenie oznámenia o verejnej ponuke majetkových hodnôt, ako aj dodržiavanie ustanovenia § 126 ods. 5 Zákona o CP...

Krajský súd odvodzuje limitovaný dohľad NBS od § 129 ods. 3 Zákona o CP, ktorý bol doplnený do Zákona o CP s účinnosťou až od 1. 6. 2010. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že uvedené ustanovenie obsahuje povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt dodržiavať schválený prospekt investície. Z tohto znenia však nemožno vyvodit' jednoznačný záver o tom, že pred jeho doplnením NBS vykonávala dohľad iba v limitovanom rozsahu. Povinnosťou NBS podľa § 137 ods. 2 Zákona o CP je a bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov aj ich činnosti, pričom podľa § 135 ods. 1 Zákona o CP (ktorý platí v tomto znení už od 1. 5. 2007), Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, ako aj Obchodník s CP patrili a patria k povinne dohliadaným subjektom zo strany NBS. Podľa § 135 ods. 2 Zákona o CP mala NBS zisťovať (čo v prípade Družstva ani Obchodníka s CP neurobila) všetky informácie a podklady o dodržiavaní resp. nedodržiavaní povolení na činnosť vydaných NBS Družstvu a Obchodníkovi s CP. Zákonný dohľad zo strany NBS bol dokonca upravený tak široko, že NBS má zisťovať informácie a podklady aj o iných rizikách, ako tých vyplývajúcich z povolenia na činnosť vrátane rizík, ktorým sú, resp. mohli byť vystavené dohliadané subjekty a v rámci nich aj Družstvo činnosťou Obchodníka s CP, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov

dohliadanych subjektov. Ak NBS mala informacie o celkovej cinnosti Druzstva, nemohla vykonavat a ani nevykonavala dohlad v limitovanom rozsahu.“.

Všeobecné súdy podľa názoru sťažovateľky taktiež pri svojom rozhodovaní nezohľadnili „správu správcu konkurznej podstaty úpadcu – Družstva o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011...“.

Podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa § 9 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nie je podľa názoru sťažovateľky, „aby poškodený preukázal bezúspešnosť vydania pohľadávky v konkurznom konaní, pretože Zákon o zodpovednosti za škodu nedefinuje uvedenú podmienku ako jednu z jej (osobitných) predpokladov. Zákon o zodpovednosti za škodu o ktorý Sťažovateľ opieral svoju žalobu, neustanovuje, nevyžaduje a dokonca ani nepripúšťa žiadne predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávných vzťahov, ale naopak, pripúšťa regresnú náhradu. Pokiaľ by sa pripustil názor, že prebiehajúce konkurzné konanie vylučuje podanie občianskoprávnej, či inej žaloby o náhradu škody, potom by zákon o konkurze a reštrukturalizácii fakticky suspendoval občiansky zákonník. Zákon o zodpovednosti za škodu, ako i trestný zákon, a to až do doby právoplatného skončenia konkurzného konania. Súčasne by to znamenalo, že občianskoprávna zodpovednosť, zodpovednosť štátu či trestnoprávna zodpovednosť je subsidiárna voči zodpovednosti úpadcu podľa zákona o konkurze.“.

Sťažovateľka prostredníctvom dovolania adresovaného najvyššiemu súdu namietala porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa jej názoru nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach. Podľa sťažovateľky je namieste úvaha, že najvyšší súd „... namietaným uznesením vybočil z ústavných medzí rozhodovania príslušného orgánu ochrany práv. Svojím rozhodnutím Najvyšší súd de facto odmietol právo Sťažovateľa na súdnu ochranu... nedostatočne odôvodnil svoj záver a Sťažovateľ považuje Uznesenie Najvyššieho súdu za nedostatočne odôvodnené. Z odôvodnenia Uznesenia Najvyššieho súdu vyplýva, že podané dovolanie odmietol s poukazom na to, že dovolanie nie je prípustné, nakoľko Sťažovateľom namietaná procesná

vada ako aj iné vady v danom súdnom konaní nevyšli najavo. Sťažovateľ je toho názoru, že Najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy považovať. Z daného odôvodnenia rovnako nie je zrejmé akých úvah sa Najvyšší súd pri odmietnutí ním podaného dovolania pridržiaval.“

Sťažovateľka na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. júla 2015 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2017, napadnuté rozhodnutia zruší a veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľka si zároveň uplatnila úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nie je podstatná odlišnosť (II. ÚS 27/07).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. júla 2015

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia,

ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 28. júla 2015 potvrdil rozsudok okresného súdu z 18. decembra 2014. Poukázal na odôvodnenie tohto rozsudku, pričom následne na zdôraznenie správnosti jeho dôvodov uviedol podrobne vlastné právne závery. Stotožnil sa s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého v konaní neboli preukázané predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a to nesprávny úradný postup NBS a vznik škody. V tejto súvislosti uviedol:

„Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, ktorý mal podľa navrhovateľky spočívať v tom, že oneskorene zistila neaktuálnosť Prospektu investícií Družstva a neprijala dostatočné opatrenia a sankcie, ktoré by zabránili nevyhnutnosti pohľadávky navrhovateľky voči Družstvu spôsobenej dlhodobým porušením Zákona o cenných papieroch zo strany obchodníka s cennými papiermi pri plnení Zmluvy o riadení portfólia uzavretej medzi ním a Družstvom, nemožno považovať za nesprávny úradný postup, ktorý by zakladal zodpovednosť odporcu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z.

Pokiaľ ide o tvrdený nesprávny úradný postup spočívajúci v porušení povinnosti Národnej banky Slovenska dohliadať na aktualizáciu Prospektu investícií, tento v konaní preukázaný nebol, nakoľko povinnosť aktualizovať Prospekt investície bola Družstvu uložená až na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch v spojení s ust. § 125c ods. 1. zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných

papieroch s účinnosťou od 1. januára 2009, a preto keď Národná banka Slovenska nemohla mať povinnosť kontrolovať plnenie povinnosti, ktorú Družstvu zákon neukladal, je z povahy veci vylúčené, že by sa v tejto súvislosti dopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu.

Rovnako je vylúčený nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad plnením povinnosti Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt dodržiavať schválený Prospekt investície, keď táto povinnosť bola Družstvu uložená až od 1. júna 2010 novelou ustanovenia § 129 ods. 3 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch, vykonanou zákonom č. 129/2010 Z. z.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď sa nestotožnil s argumentáciou navrhovateľky, ktorá poukazovala na povinnosti Národnej banky Slovenska v oblasti skúmania rizikovosti portfólia Družstva, nakoľko zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt v tomto smere žiadne povinnosti, a preto ani Národnej banke Slovenska z neho nevyplývala povinnosť, ktorú by mohla porušiť a dopustiť sa tak tvrdeného nesprávneho úradného postupu. V tejto súvislosti možno poukázať i na skutočnosť, že z obsahu Zmluvy uzavretej medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi vyplýva, že jej podstatou bol výkon finančných operácií za účelom obhospodarovania cenných papierov a iných finančných nástrojov a iných operácií súvisiacich s riadením portfólia Družstva, čo v praxi znamenalo, že obchodník s cennými papiermi obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva, čiže riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré bolo iniciátorom celého obchodu a dávalo pokyny na nákup, či predaj toho ktorého finančného nástroja (článok III bod 1 písm. c/ Zmluvy v spojení s § 5 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch), teda išlo o služby, na ktoré Družstvo – ako klient – využívalo obchodníka s cennými papiermi na vlastné riziko s vedomím, že ziskovosť uvedených operácií nie je zaručená. Za daných okolností zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči navrhovateľke...

Súd prvého stupňa dospel k správne právnemu záveru, že nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorá mala poškodenej vzniknúť v dôsledku nevykonalnosti pohľadávky proti subjektu, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, môže byť v občianskom súdom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak poškodená –

navrhovateľka nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v konkurznom konaní. Správne preto prvostupňový súd konštatoval, že nakoľko navrhovateľka svoju pohľadávku; ktorá je predmetom tohto sporu; uplatnila v konkurze vyhlásenému na majetok Družstva uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11. 04. 2011, sp. zn. 3 K 95/2010, ktoré konkurzné konanie stále prebieha, škoda jej ešte nevznikla, a návrh bol preto podaný predčasne, keď nárok na náhradu škody proti štátu by mohla navrhovateľka úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázala, že sa uspokojenia jej pohľadávky domáhala v konkurznom konaní bezúspešne. Z uvedeného vyplýva, že nemožno považovať za naplnený ani ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, ktorým je existencia samotnej škody (analogicky rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2006, sp. zn. 4 Cdo 199/2005, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cz 110/84, publikované pod č. 4/87 vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je stále použiteľné).“

Krajský súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľky o spôsobe vykonania dokazovania okresným súdom, ktorá mala predstavovať tzv. inú vadu konania spôsobujúcu nesprávnosť rozhodnutia, keď uviedol:

„Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom, odvolací súd ju považuje za nedôvodnú a účelovú, keď z obsahu zápisnice o pojednávaní konanom dňa 18. 12. 2014 pred prvostupňovým súdom vyplýva, že účastníci boli s obsahom všetkých predložených a označených listinných dôkazov riadne oboznámení.“

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd vychádzal aj z toho, ako bolo odôvodnenie rozsudku okresného súdu vymedzené v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu.

Okresný súd v rozsudku z 18. decembra 2014 v súvislosti s posudzovaním činnosti NBS pri výkone dohľadu nad činnosťou družstva a obchodníka s cennými papiermi dospel k záveru, že sťažovateľka *„v konaní nepreukázala naplnenie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, keď nepreukázala vznik škody ani nesprávny úradný postup odporcu... Národná banka Slovenska sa v súvislosti s uplatňovaním jej zákonom vymedzenej právomoci pri výkone dohľadu nad plnením povinnosti aktualizácie a dodržiavania schváleného prospektu investícií zo strany Družstva nedopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu, nakoľko Družstvo túto povinnosť malo až od nadobudnutia účinnosti novelizovaného ustanovenia § 429 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, t. j. od 01. 06. 2010, pričom Národná banka Slovenska; limitovaná článkom 2 ods. 2 Ústavy SR; nedisponovala právomocou vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, avšak; v rozsahu vymedzenom ustanoveniami zákona o cenných papieroch a investičných službách; iba nad zverejnením schváleného prospektu investície pred začatím verejnej ponuky a s účinnosťou od 01. 06. 2010 nad tým, či Družstvo schválený prospekt investície dodržiava.“*.

Za ďalšie relevantné dôvody pre zamietnutie návrhu sťažovateľky považoval okresný súd skutočnosť, že sťažovateľka stále môže uplatniť náhradu škody priamo od družstva – v konkurznom konaní, pričom v čase jeho rozhodovania pohľadávka sťažovateľky na vyplatenie vyrovnacieho podielu bola popretá, avšak tá podala incidenčnú žalobu, o ktorej v uvedenom čase nebolo právoplatne rozhodnuté.

Okresný súd tiež uviedol, že *„vzhľadom na záväzkový vzťah medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi bolo predovšetkým povinnosťou Družstva zabezpečiť kontrolu plnenia jeho povinností vyplývajúcich zo zmluvy o riadení portfólia, pričom v tomto smere nemožno opomenúť ani povinnosť samotnej navrhovateľky; ako členky*

Družstva; aktívne sa zaujímať o výkon jej práv vo vzťahu k Družstvu a zamedziť tak znehodnoteniu, resp. nevykonalnosti jej majetkových práv a záujmov“.

Z argumentácie krajského súdu v napadnutom rozsudku v spojení s rozsudkom okresného súdu dostatočne vyplýva záver, z akých dôvodov konajúce súdy dospeli k záveru, že sťažovateľka nepreukázala predpoklady na vznik zodpovednosti za škody – nesprávny úradný postup NBS a vznik škody. Tento právny záver ústavný súd nepovažuje za arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný. Uvedený právny záver je zároveň dostatočným podkladom pre výrok konajúcich súdov o zamietnutí návrhu sťažovateľky na náhradu škody.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, možno konštatovať, že sú výlučne výrazom odlišného právneho hodnotenia zisteného skutkového stavu. Odlišné právne hodnotenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja účastníci konania, ktorí majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (porovnaj m. m. IV. ÚS 135/2012, II. ÚS 659/2016). Skutočnosti, ktoré sťažovateľka uvádza v sťažnosti, sú podľa názoru ústavného súdu výrazom výlučne odlišného právneho názoru sťažovateľky na predmet sporu. Sťažovateľkou uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v postupe krajského súdu a v jeho rozsudku, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru.

Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2017

Argumentácia sťažovateľky, ktorou odôvodňuje porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo jej dovolanie odmietnuté ako neprípustné podľa v tom čase platného a účinného § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP, sa sústreďuje predovšetkým na „*nedostatočné odôvodnenie*“ rozhodnutia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Sťažovateľka v dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu namietala, že ním došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, keďže toto rozhodnutie je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú z dokazovania, ktoré je neúplné, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Sťažovateľka rovnako namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, čím je daná existencia vady podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, resp. argumentovala tzv. inou vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľky, ktorými odôvodňovala prípustnosť dovolania v súlade s § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP, sledujúc pritom skutočnosť, či nemožno sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení najprv preskúmal procesnú prípustnosť dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom dospel k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP prípustné. Následne preskúmal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu s prihliadnutím na § 242 ods. 1 druhú vetu OSP aj z dôvodov uvedených v § 237 ods. 1 OSP, a to predovšetkým z dôvodu existencie prípadnej vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ktorej sa sťažovateľka dovolávala. Najvyšší súd následne uviedol:

„11. Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Pri vyjdení z tohto stanoviska má dovolací súd za to, že obsah spisu v prejednávanej veci nedáva žiaden podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta stanoviska. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská účastníkov konania (dnes strán sporu - pozn. najvyššieho súdu) k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje

právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nešlo).

12. K dovolateľkou tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť tiež v dôsledku toho, že - ako uvádza - nedoručením vyjadrenia žalovanej k odvolaniu; ma za to, že opomenutím doručenia toho vyjadrenia došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Dovolateľka uvedenú vadu namieta nedôvodne. Preskúmaním veci bolo zistené, že v danom prípade sa žalovaná vyjadrila k odvolaniu žalobkyne v procesnom úkone z 24. marca 2015 (č. l. 265 spisu). Žalovaná v tomto úkone podrobne skutkovo a právne argumentovala a polemizovala s uplatnenými odvolacími dôvodmi žalobkyne. Predmetný procesný úkon žalovanej zaslal súd prvej inštancie žalobkyňi na vyjadrenie 14. apríla 2015 (vid' úpravu pre súdnu kanceláriu založenú v spise na č. l. 266) a žalobkyňa vyjadrenie k odvolaniu prevzala 27. apríla 2015 (k tomu porovnaj doručenkú, č. l. 266 spisu). Odvolací súd vyhlásil svoj rozsudok až 28. júla 2015. Podľa názoru najvyššieho súdu medzi doručením vyjadrenia odvolateľke a rozhodnutím odvolacieho súdu uplynul čas dlhší ako päť dní. Z uvedeného teda vyplýva, že s obsahom vyjadrenia protistrany k jej odvolaniu dovolateľka bola oboznámená, mala možnosť účinne vyjadriť sa v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Takýto postup nemá znaky procesnej vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“

K ďalším námietkam sťažovateľky najvyšší súd uviedol:

„13. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých

navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

16. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.“

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľka uplatnila vo svojom dovolaní smerujúceho proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľkou označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané

sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž sudy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania boli vôbec naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľky k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2017